

MINIMÁLNY ŠTANDARD PRE ŠPECIALIZAČNÝ ŠTUDIJNÝ PROGRAM
V ŠPECIALIZAČNOM ODBORE

HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1. Charakteristika špecializačného odboru

Hygiena životného prostredia je medicínsky odbor, ktorý sa zaoberá vplyvom komplexu vlastností životného prostredia a spôsobu života na zdravie populácie i jednotlivca. V oblasti verejného zdravotníctva plní úlohy štátu v ochrane, podpore a rozvoji environmentálneho zdravia určovaného životnými podmienkami a životným prostredím. Činnosť je zameraná na ochranu, rozvoj a zlepšovanie zdravia a zahŕňa systémové opatrenia zamerané na vylúčenie, prípadne zníženie rizika výskytu ochorení a iných porúch zdravia prostredníctvom starostlivosti o zdravé životné a pracovné podmienky, výkonu štátneho zdravotného dozoru a posudkovej činnosti.

2. Dĺžka špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium trvá najmenej 3 roky

3. Požiadavky na zaradenie do špecializačného štúdia

- a) odborná spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností v zdravotníckom povolaní lekár¹⁾ a
- b) odborná spôsobilosť na výkon špecializovaných pracovných činností v špecializačnom odbore verejné zdravotníctvo, vnútorné lekárstvo alebo všeobecné lekárstvo.¹⁾

4. Obsah a rozsah špecializačného štúdia

A. Teoretické vedomosti

1. koncepcia a náplň odboru hygiena životného prostredia a zdravia, úlohy a ciele odboru a perspektívy jeho rozvoja, nové trendy v odbore,
2. úlohy štátu a orgánov verejného zdravotníctva v ochrane, podpore a rozvoji environmentálneho zdravia populácie,
3. usmerňovanie starostlivosti pri vytváraní a ochrane zdravých životných podmienok a činností súvisiacich s primárnou prevenciou,
4. metodická, konzultačná a expertízna činnosť pre právnické a fyzické osoby a ich odborné usmerňovanie v záujme vytvárania a ochrany podmienok priaznivých pre ochranu, podporu a rozvoj environmentálneho zdravia,

---

¹⁾ § 33 a 33a zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a nariadenie vlády č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.

5. výchovná a vzdelávacia činnosť verejnosti, špecializované poradenstvo v ochrane životných podmienok a v environmentálnom zdraví,
6. postupy environmentálnej epidemiológie, teoretické poznanie a praktické využívanie jej metód v preventívnych programoch ochrany zdravia,
7. metodické postupy hodnotenia zdravotných rizík, hodnotenia vplyvov na verejné zdravie a humánneho biomonitoringu a ich uplatňovanie v ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia,
8. metodické postupy manažmentu, riadenia a komunikovania zdravotných rizík z faktorov životného prostredia,
9. hodnotenie a kontrola zdravotných rizík vo vzťahu k vode a účelu jej použitia,
10. prevencia poškodenia zdravia ľudí infekčného i neinfekčného charakteru pri používaní vody,
11. príprava podkladov pre stanovenie limitov doplnkových ukazovateľov kvality pitnej vody, pre ktoré nie sú ustanovené limity všeobecne záväzným právnym predpisom pre rozhodovanie orgánov verejného zdravotníctva,
12. posudzovanie žiadostí o povolenie výnimiek na používanie pitnej vody nespĺňajúcej ukazovatele kvality pitnej vody,
13. posudzovanie fyzikálnych, chemických a biologických faktorov vnútorného ovzdušia stavieb, hodnotenie expozície, priame a nepriame metódy, zistenie kvality postupov,
14. posudzovanie hlukových štúdií a protokolov o meraní imisií hluku a vibrácií, protokolov o meraní optického žiarenia v životnom prostredí, svetlotechnických posudkov, protokolov o meraní UV žiarenia v soláriách a uplatňovanie záverov hodnotení v posudkovej činnosti a pri výkone štátneho zdravotného dozoru,
15. posudzovanie Protokolov laboratórnych skúšok vzoriek pitnej vody, vody na kúpanie, sterov na mikrobiologické vyšetrenie, kontroly účinnosti sterilizátorov, vzoriek vnútorného ovzdušia, vzoriek prachu na vyšetrenie alergénov roztočov,
16. posudzovanie potreby vykonania hodnotenia vplyvov na zdravie a hodnotenia zdravotných rizík,
17. posudzovanie predložených hodnotení vplyvov na zdravie/zdravotných rizík, príprava záverov z hodnotení a navrhnutie postupov pri ich uplatnení v činnosti orgánov verejného zdravotníctva,
18. vypracovávanie opatrení na predchádzanie prenosným a neprenosným ochoreniam,
19. zabezpečovanie ochrany verejného zdravia počas mimoriadnych udalostí v životnom prostredí (rýchle identifikovanie a hodnotenie zdravotných rizík z faktorov životného prostredia potenciálne zmenených mimoriadnou udalosťou),
20. návrh opatrení na ochranu verejného zdravia počas mimoriadnej udalosti a minimalizovanie zdravotných rizík, sledovanie účinnosti opatrení prijatých na ochranu zdravia počas mimoriadnych udalostí,
21. znalosť právnych predpisov upravujúcich ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia a vzťahujúcich sa k odboru hygiena životného prostredia a zdravia a postupov ich aplikácie v praxi,
22. znalosť povinností orgánov verejného zdravotníctva na úseku pohrebníctva podľa aktuálne platnej legislatívy,

23. znalosť povinností orgánov verejného zdravotníctva na úseku posudzovania a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí podľa aktuálne platnej legislatívy,
24. znalosti z príbuzných odborov potrebné pre prácu v odbore (mikrobiológia životného prostredia, biológia životného prostredia, odbor fyzikálnych faktorov prostredia, chémia vôd, humánna ekológia, územné plánovanie, epidemiológia),
25. znalosť a využívanie zdravotníckej štatistiky a informatiky, práca s výpočtovou technikou, využívanie informačných systémov v odbore hygieny životného prostredia a zdravia.
26. vplyv hluku na zdravie,
27. klimatické zmeny a ich vplyv na zdravie,
28. problematika umelého osvetlenia a jeho vplyvu na zdravie,
29. mikroklimatické podmienky a ich vplyv na zdravie,
30. problematika marginalizovaných rómskych komunít.

A.1 Všeobecné témy

1. zdravotnícka legislatíva,
2. zdravotnícka etika, etický kódex štátneho zamestnanca,
3. systém verejného zdravotného poistenia,
4. práva pacienta, vrátane práv osôb so zdravotným postihnutím.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti A.1 absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu, nemusí ich opakovane absolvovať.

B. Praktické zručnosti

B.1 Počet zdravotných výkonov

Zdravotný výkon	Počet	
	asistencia	samostatne
metódy štátneho zdravotného dozoru, spracovávanie a vyhodnocovanie jeho výsledkov	3	10
metódy laboratórnej práce, vrátane odberu vzoriek, hodnotenie výsledkov a ich interpretácia	3	10
hodnotenie vplyvu faktorov vnútorného aj vonkajšieho prostredia	3	10
posudzovanie a odborné usmerňovanie návrhov opatrení na odstránenie zistených nedostatkov	2	4
iniciovanie, vykonávanie a riadenie programov podpory a ochrany zdravia obyvateľstva	1	3
hodnotenie zdravotných rizík a následné kroky pri ich interpretácii a riadení	2	5
práca s právnymi predpismi a ich využívanie na presadzovanie podpory a ochrany zdravia	2	10

B.2 Rozsah povinnej odbornej zdravotníckej praxe po získaní špecializácie v odbore verejné zdravotníctvo

Pracovisko	Dĺžka
Národné referenčné centrum pre hluk a vibrácie	2 týždne
Národné referenčné centrum pre problematiku pitnej vody	2 týždne
Národné referenčné centrum pre hodnotenie expozície a zdravotného rizika	2 týždne
Národné referenčné centrum pre Legionely alebo Národné referenčné centrum pre mikrobiológiu životného prostredia	2 týždne
odbor podpory zdravia a výchovy k zdraviu	1 mesiac
pracoviská odboru epidemiológie, odboru hygieny detí a mládeže alebo odboru hygieny výživy	3 mesiace
pracovisko preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie	1 mesiac
pracovisko odboru hygiena životného prostredia a zdravia	29 mesiacov

B.3 Rozsah povinnej odbornej zdravotníckej praxe po získaní špecializácie v odbore všeobecné lekárstvo a vnútorné lekárstvo

Pracovisko	Dĺžka
pracovisko epidemiológie	3 mesiace
pracovisko hygieny detí a mládeže	3 mesiace
pracovisko hygieny výživy	3 mesiace
pracovisko preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie	3 mesiace
pracovisko hygieny životného prostredia a zdravia	23 mesiacov
pracovisko mikrobiológie životného prostredia	1 mesiac

C. Nácvik techník komunikácie

1. osobnostné predpoklady efektívnej komunikácie,
2. verbálna a neverbálna komunikácia,
3. asertívne zvládanie konfliktov a náročných komunikačných partnerov, vrátane osôb so zdravotným znevýhodnením, marginalizovaných rómskych komunít, ľudí bez domova, utečencov, migrantov a iných zraniteľných skupín, s ohľadom na ich špecifické potreby v komunikácii.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti C. absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu alebo certifikačného študijného programu v období kratšom ako 10 rokov, nemusí ich opakovane absolvovať.

5. Ukončenie špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium sa ukončí špecializačnou skúškou pred skúšobnou komisiou.

6. Výstupné vedomosti a zručnosti

1. vykonávať samostatne štátny zdravotný dozor,
2. posudzovať potrebu vykonania hodnotenia vplyvov na zdravie/zdravotné riziká,
3. posudzovať predložené hodnotenia vplyvov na verejné zdravie/zdravotné riziká,

4. vyhodnocovať protokoly laboratórných skúšok pitnej vody, vody na kúpanie, sterov na mikrobiologické vyšetrenie, kontrolovať účinnosť sterilizátorov, vzoriek vnútorného ovzdušia, vzoriek prachu na vyšetrenie alergénov roztočov,
5. posudzovať hlukové štúdie a protokoly o meraní imisií hluku a vibrácií, protokoly o meraní optického žiarenia v životnom prostredí, svetlotechnické posudky, protokoly o meraní UV žiarenia v soláriách,
6. vypracovávať a ukladať opatrenia na predchádzanie prenosným a neprenosným ochoreniam,
7. kontrolovať dodržiavanie podmienok a opatrení v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, telovýchovno-športových zariadeniach, zariadeniach sociálnych služieb,
8. identifikovať nezhody s legislatívou, výkon štátneho zdravotného dozoru,
9. navrhovať intervenčné opatrenia na ochranu a podporu environmentálneho zdravia,
10. vypracovávať zápisnice z výkonu štátneho zdravotného dozoru.